Veileder for screeningverktøyet Adaptiv demensscreening

Hvordan fylle ut

Adaptiv demensscreening (ADS) er et informantbasert screeningverktøy for å oppdage demens ved Alzheimers sykdom hos voksne personer med Downs syndrom. Informant til ADS bør kjenne deltaker godt og ha vært involvert i daglig omsorg det siste året.

ADS samler informasjon om hvordan en deltaker fungerer ved testtidspunktet sammenlignet med tidligere normalt nivå. Med «normalt» menes da deltaker var ved god helse, og før det oppsto problemer som gjorde at det var mistanke om demens. Bruk gjerne deltakers navn i spørsmålene for å gjøre det mer personlig. Hvis det har vært en varig svikt som gjør at oppgaver ikke lar seg utføre, f.eks. ikke har evne til å gjøre innkjøp, skal det svares med alternativet «Som normalt», siden dette har vært normalt for personen, også før det var mistanke om en demenssykdom. Ved testtidspunkt 2 er skal det vurderes om det er endringer siden foregående testtidspunkt.

Legg merke til at skalaene for svaralternativene er i to hovedkategorier og at det er forskjell på hvordan alternativene skal vurderes. *Bedre enn normalt* til *Mye dårligere enn normalt* vurderer ferdighetene ved utførelsen. *Mer enn normalt* til *Mye mindre enn normalt* vurderer mengden eller deltagelsen.

Vurdering av resultatene

Etter ferdig utfylt skjema må alle svar omregnes med faktoren som er satt inn i skjemaet. Poeng for svaralternativene multipliseres med faktor for hvert spørsmål og gir en verdi for spørsmålet. Til slutt summeres alle verdier til en samlet poengsum for hele testen.

I den originale utgaven av ADS er det satt en grenseverdi lik eller større enn 78 poeng for om en kan anta at demens ved Alzheimers sykdom er til stede eller ikke. Det er ikke testet om denne grenseverdien er valid for norske forhold, og i vurderingen må en derfor ta hensyn til at det kan være en usikkerhet ved poengsum som er nær 78. Et av målene i Den norske Downs syndrom- og demensstudien er å validere denne grenseverdien.

ADS er et screeningverktøy, og resultatet av denne alene er ikke tilstrekkelig for å stille en klinisk diagnose. Resultatet skal, sammen med andre observasjoner, tester og prøver, sammenfattes av medisinsk kvalifisert personell før endelig diagnose kan stilles.

Den engelske tittelen på verktøyet er *The adaptive behaviour dementia questionnaire (ABDQ)* (Prasher 2004). For å forenkle tittelen har vi i den norske utgaven valgt å benytte tittelen *Adaptiv demensscreening (ADS)*. Tillatelse til å oversette og distribuere verktøyet er gitt av forfatter Vee Prasher og utgiver Elsevier, London. ADS er oversatt etter prosedyrer anbefalt av The International Test Commissions (Hambleton 2005). Det er utført en interraterreliabilitetstest som viste høy grad av samsvar mellom informantene. Undersøkelsen viste også høy grad av intern konsistens (Larsen og Kirkevold 2012). Den norske Downs syndrom- og demensstudien vil kartlegge nærmere testens validitet.

Referanser

Prasher V, Farooq A, Holder R (2004) The Adaptive Behaviour Dementia Questionnaire (ABDQ): screening questionnaire for dementia in Alzheimer's disease in adults with Down syndrome. Res Dev Disabil, 25(4), 385–397.
Nihira K, Foster R, Shellhas M, Leyland H (1974 revision) AAMD Adaptive Behaviour Scale. Washington, DC: American Association on Mental Deficiency.
Larsen FK, Kirkevold Ø (2012) Translation and test of The Adaptive Behaviour Dementia Questionnaire (ABDQ) into Norwegian. Journal of Intellectual Disability Reasearch, 56(7 & 8), 670.

Asker: 01.07.2020
Veileder til bruk for Den norske Downs syndrom- og demensstudien. Frode Kibsgaard Larsen, Nasjonal kompetansetjeneste for aldring og helse.